

**ICHKI ISHLAR ORGANLARIDA KASBIY MULOQOT, UNING
PSIXOLOGIK ASOSLARI VA TALABLARI**

Qorabekova Sevara Rustam qizi

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI IIV AKADEMIYASI KURSANTI

Kalit so‘zlar: kasbiy muloqot; psixologik asoslar; stressga chidamlilik; ijtimoiy moslashuv; motivatsiya; kommunikatsion metodlar; jamoaviy ish samaradorligi; ish muhitini boshqarish; xodimlararo ishonch.

Annotatsiya: Ushbu maqola ichki ishlar organlarida kasbiy muloqotning psixologik asoslari va unga qo‘yiladigan talablarni o‘rganishga qaratilgan. Tadqiqot jarayonida xodimlar o‘rtasidagi samarali muloqot, stressli vaziyatlarda psixologik barqarorlik, motivatsiya va ish muhitidagi hamkorlik tahlil qilinadi. Maqolada kommunikatsion metodlar, psixologik nazariya va amaliy tajribalar asosida ichki ishlar organlarida kasbiy muloqotni yaxshilash usullari, xodimlararo ishonchni oshirish va jamoaviy ish samaradorligini kuchaytirish choralari ko‘rib chiqiladi. Tadqiqot natijalari ichki ishlar organlarida kasbiy muloqotni takomillashtirish bo‘yicha tavsiyalarni beradi.

Ключевые слова: профессиональное общение; психологические основы; стрессоустойчивость; социальная адаптация; мотивация; коммуникативные методы; эффективность командной работы; управление рабочей средой; доверие между сотрудниками.

Аннотация: Статья посвящена изучению профессионального общения в органах внутренних дел, его психологических основ и требований. В исследовании анализируется эффективное взаимодействие сотрудников, психологическая устойчивость в стрессовых ситуациях, мотивация и сотрудничество в рабочей среде. В статье рассматриваются коммуникативные методы, психологические теории и практический опыт для улучшения профессионального общения, повышения доверия между сотрудниками и увеличения эффективности командной работы. Результаты исследования предоставляют рекомендации по совершенствованию профессионального общения в органах внутренних дел.

Keywords: professional communication; psychological foundations; stress resilience; social adaptation; motivation; communication methods; team performance; workplace management; staff trust.

Annotation: This article examines professional communication within the internal affairs system, its psychological foundations, and requirements. The study analyzes effective staff interactions, psychological resilience in stressful situations, motivation, and workplace collaboration. The article discusses communication methods, psychological theories, and practical experience to enhance professional communication, build trust among staff, and

“ZAMONAVIY DUNYODA SUN’IY IDROKNING RIVOJLANISHI: YANGI DAVR MUAMMOLARI VA YANGI YECHIMLAR JURNALI”

30-Noyabr, 2025-yil

improve team performance. The findings provide recommendations for improving professional communication within internal affairs agencies.

KIRISH

Ichki ishlar organlarida kasbiy muloqot tizimning samarali ishlashida, xodimlarning professional salohiyatini oshirish va ish jarayonini barqaror qilishda asosiy vosita hisoblanadi. Kasbiy muloqot nafaqat axborot almashuvni ta'minlaydi, balki xodimlarning psixologik barqarorligini, murakkab vaziyatlarda tezkor qaror qabul qilish qobiliyatini va jamoaviy ishlash samaradorligini mustahkamlashga xizmat qiladi. Hozirgi davr ichki ishlar tizimida xodimlar ko'pincha stressli vaziyatlarda faoliyat ko'rsatishi, turli muammoli ish vazifalarini hal qilishi va jamoa bilan samarali hamkorlik qilishi talab etiladi. Shu nuqtai nazardan, kasbiy muloqotning psixologik asoslarini chuqur tushunish va amaliyotga tatbiq etish organlar samaradorligini oshirishda katta ahamiyat kasb etadi. Psixologik jihatdan mukammal tashkil etilgan kasbiy muloqot xodimlarga nafaqat o'zaro ishonchni mustahkamlash, balki murakkab vaziyatlarda konstruktiv qaror qabul qilish imkoniyatini beradi. Xodimlarning emotsional barqarorligi, stressga chidamliligi va ijtimoiy moslashuv qobiliyati kasbiy muloqotning sifatini bevosita belgilaydi. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, psixologik jihatdan tayyor xodimlar ish muhitida yuzaga keladigan nizolarni samarali hal qilish, hamkasblari bilan konstruktiv va ijobiy muloqot o'rnatish, shuningdek, jamoa ichida motivatsiyani oshirish imkoniga ega bo'ladi. Kasbiy muloqot jarayonida kommunikatsion metodlarning o'zni katta ahamiyatga ega. Xodimlarni tinglash, konstruktiv fikr bildirish va tezkor axborot almashuvni tashkil etish orqali tizim ichidagi ish samaradorligi oshadi. Shu bilan birga, kommunikatsion yondashuvlar xodimlarning professional salohiyatini, muammoli vaziyatlarda qaror qabul qilish strategiyasini va jamoaviy ishlash qobiliyatini rivojlantiradi. Masalan, vaziyatli mashqlar va treninglar xodimlarning kommunikatsion ko'nikmalarini oshiradi, emotsional barqarorligini mustahkamlaydi hamda stressli vaziyatlarda samarali muloqot qilishga tayyorlaydi. Ichki ishlar organlarida kasbiy muloqotning psixologik asoslarini o'rganish va amaliyotga tatbiq etish orqali xodimlar o'rtasidagi ishonch va hurmat muhitini yaratish mumkin. Rahbar va xodimlar o'rtasidagi konstruktiv muloqot jamoa ichida ijobiy motivatsiya, ish samaradorligi va professional rivojlanishga xizmat qiladi. Shuningdek, psixologik tayyorgarlik xodimlarning murakkab vaziyatlarga nisbatan tezkor reaksiya ko'rsatishi, muammolarni aniqlash va ularni oqilona hal qilish qobiliyatini oshiradi. Bundan tashqari, kasbiy muloqotni takomillashtirish innovatsion yondashuvlar va zamonaviy texnologiyalar yordamida yanada samarali bo'lishi mumkin. Onlayn treninglar, virtual baholash markazlari va interaktiv kommunikatsion platformalar xodimlarning psixologik va kommunikatsion salohiyatini rivojlantiradi, ish muhitida hamkorlikni mustahkamlaydi va tizimning barqaror faoliyatini ta'minlaydi. Shu tarzda, ichki ishlar organlarida kasbiy muloqot nafaqat ish jarayonini silliq va samarali qilishi, balki xodimlarning professional va shaxsiy rivojlanishiga ham xizmat qiladi. Umuman olganda, ichki ishlar organlarida kasbiy muloqotning psixologik asoslarini chuqur

o‘rganish va amaliyotga tatbiq etish xodimlar o‘rtasida samarali axborot almashuvni ta‘minlaydi, jamoa ichida konstruktiv va ijobiy muhitni yaratadi hamda tizimning samaradorligini sezilarli darajada oshiradi. Shu bilan birga, xodimlarning motivatsiyasi va ruhiy barqarorligi mustahkamlanadi, bu esa ichki ishlar organlarining uzluksiz va xavfsiz faoliyat ko‘rsatishiga xizmat qiladi.

ASOSIY QISM

Ichki ishlar organlarida kasbiy muloqotning samaradorligi nafaqat xodimlar o‘rtasidagi axborot almashuvni ta‘minlash, balki tizimning umumiy ish samaradorligini, jamoa ruhiyatini va xodimlarning psixologik barqarorligini oshirishga xizmat qiladi. Kasbiy muloqot jarayoni psixologik jihatdan murakkab bo‘lib, xodimlarning stressga chidamliligi, emotsional barqarorligi, kommunikatsion qobiliyati va professional malakasi bilan bevosita bog‘liq. Tadqiqotlar shuni ko‘rsatadiki, psixologik jihatdan tayyor xodimlar murakkab vaziyatlarda konstruktiv qaror qabul qiladi, jamoa ichida nizolarni samarali hal qiladi va ish samaradorligini oshiradi. Kasbiy muloqotning samaradorligi xodimlarning shaxsiy fazilatlari, ijtimoiy moslashuv qobiliyati va emotsional barqarorligiga bog‘liq bo‘lib, bu jihatlar xodimning professional faoliyatida asosiy rol o‘ynaydi. Masalan, stressli vaziyatlarda tezkor va oqilona qaror qabul qilish, hamkasblarni tinglash va konstruktiv fikr almashish xodimning psixologik tayyorgarligi bilan bevosita bog‘liq. Shu sababli, ichki ishlar organlarida xodimlarni muntazam psixologik tayyorlash va kommunikatsion treninglar o‘tkazish zarur. Kommunikatsion metodlarning roli bu jarayonda ajralmas hisoblanadi. Intervyular, situatsion mashqlar, guruh ishlari va psixodiagnostik testlar xodimlarning ijtimoiy va psixologik salohiyatini aniqlashga yordam beradi. Situatsion mashqlar orqali xodimlarning murakkab vaziyatlarda qaror qabul qilish strategiyasi, jamoa ichidagi hamkorlik qobiliyati va kommunikatsion uslublari baholanadi. Shu bilan birga, psixodiagnostik testlar xodimning shaxsiy fazilatlari, mas‘uliyat darajasi, emotsional barqarorligi va stressga chidamliligini aniqlash imkonini beradi. Ichki ishlar organlarida kasbiy muloqotni takomillashtirish xodimlar o‘rtasidagi ishonch va hurmat muhitini yaratadi. Rahbar va xodimlar o‘rtasida konstruktiv muloqot tizimi jamoa ichida motivatsiyani oshiradi, ish samaradorligini kuchaytiradi va professional rivojlanishni rag‘batlantiradi. Xodimlar o‘zaro hurmat va konstruktiv fikr almashishga tayyor bo‘lganda, tizim ichidagi jarayonlar yanada silliq va barqaror amalga oshadi. Shuningdek, innovatsion yondashuvlar kasbiy muloqotning samaradorligini oshirishga xizmat qiladi. Onlayn treninglar, virtual baholash markazlari, interaktiv kommunikatsion platformalar orqali xodimlarning psixologik va kommunikatsion salohiyati rivojlantiriladi. Bu yondashuv nafaqat ish jarayonini tizimli qiladi, balki xodimlar o‘rtasidagi hamkorlikni mustahkamlaydi, jamoa ruhiyatini oshiradi va tizimning barqaror faoliyatini ta‘minlaydi. Kasbiy muloqot jarayoni shuningdek, xodimlarning o‘zaro mas‘uliyatini oshirish, kommunikativ salohiyatini rivojlantirish va stressli vaziyatlarda samarali ishlash ko‘nikmalarini shakllantirish imkonini beradi. Tadqiqotlar shuni ko‘rsatadiki, xodimlar o‘rtasidagi ijobiy muloqot, ishonch va konstruktiv fikr almashish ish samaradorligini

“ZAMONAVIY DUNYODA SUN’IY IDROKNING RIVOJLANISHI: YANGI DAVR MUAMMOLARI VA YANGI YECHIMLAR JURNALI”

30-Noyabr, 2025-yil

sezilarli darajada oshiradi. Shu sababli, ichki ishlar organlarida kasbiy muloqot tizimini yanada takomillashtirish, psixologik tayyorgarlikni oshirish va innovatsion yondashuvlarni joriy etish zarur. Umuman olganda, ichki ishlar organlarida kasbiy muloqotning psixologik asoslarini chuqur o‘rganish va amaliyotga tatbiq etish xodimlar o‘rtasidagi samarali axborot almashuvni ta‘minlaydi, jamoa ichida konstruktiv va ijobiy muhit yaratadi hamda tizimning samaradorligini sezilarli darajada oshiradi. Shu bilan birga, xodimlarning motivatsiyasi, ruhiy barqarorligi va professional rivojlanishi mustahkamlanadi, bu esa ichki ishlar organlarining barqaror va xavfsiz faoliyatini ta‘minlashga xizmat qiladi.

XULOSA

Ichki ishlar organlarida kasbiy muloqotning psixologik asoslarini chuqur o‘rganish va amaliyotga tatbiq etish tizimning samaradorligini oshirish, xodimlarning professional va shaxsiy rivojlanishini ta‘minlash hamda jamoaviy ish muhitini barqarorlashtirishda muhim rol o‘ynaydi. Tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatadiki, samarali kasbiy muloqot nafaqat axborot almashuv vositasi, balki xodimlarning emotsional barqarorligi, stressga chidamliligi, tezkor qaror qabul qilish qobiliyati va ish jarayonida konstruktiv munosabatlarni shakllantiruvchi strategik mexanizm sifatida xizmat qiladi. Psixologik jihatdan tayyor xodimlar murakkab vaziyatlarda tez va oqilona qaror qabul qiladi, jamoa ichida yuzaga keladigan nizolarni samarali hal qiladi va ish samaradorligini sezilarli darajada oshiradi. Shu bilan birga, konstruktiv va ijobiy muloqot xodimlarning ish motivatsiyasini kuchaytiradi, hamkorlik muhitini mustahkamlaydi va tizim ichidagi axborot oqimini optimallashtiradi. Rahbarlar tomonidan xodimlar bilan ochiq va konstruktiv muloqot olib borish esa jamoa ichida ishonchni oshiradi va xodimlarning professional rivojlanishiga xizmat qiladi. Kasbiy muloqot jarayonida innovatsion yondashuvlar va texnologiyalardan foydalanish ham muhim ahamiyatga ega. Virtual treninglar, interaktiv platformalar va baholash markazlari xodimlarning kommunikatsion va psixologik salohiyatini rivojlantiradi, murakkab vaziyatlarda samarali ishlash qobiliyatini oshiradi va tizimning umumiy barqarorligini mustahkamlaydi. Shu tarzda, ichki ishlar organlarida kasbiy muloqotning psixologik asoslarini mukammal o‘rganish nafaqat ish jarayonini silliq va samarali qiladi, balki xodimlarning professional tayyorgarligi va jamoa ruhiyatini kuchaytiradi. Shuningdek, tadqiqot natijalari ko‘rsatadiki, xodimlar o‘rtasidagi konstruktiv muloqot tizimning barqarorligini oshirish, ish samaradorligini kuchaytirish va xodimlarning shaxsiy fazilatlarini rivojlantirishda muhim vosita hisoblanadi. Kasbiy muloqot nafaqat xodimlarning o‘zaro munosabatlarini, balki ularning murakkab vaziyatlarga qarshi psixologik tayyorgarligini shakllantiradi, ish jarayonida stressni boshqarish ko‘nikmalarini rivojlantiradi va professional malakani mustahkamlaydi. Umuman olganda, ichki ishlar organlarida kasbiy muloqotning psixologik asoslarini chuqur o‘rganish va amaliyotga tatbiq etish tizim samaradorligini oshiradi, xodimlarning motivatsiyasi va professional rivojlanishini rag‘batlantiradi hamda jamoa ichidagi konstruktiv va ijobiy ish muhitini yaratadi. Shu bilan birga, innovatsion yondashuvlar va kommunikatsion texnologiyalardan foydalangan holda, ichki ishlar organlarida kasbiy muloqot tizimi xodimlar o‘rtasidagi

30-Noyabr, 2025-yil

ishonch, hurmat va hamkorlikni mustahkamlaydi hamda barqaror va xavfsiz faoliyat ko‘rsatish imkonini beradi. Natijada, ichki ishlar organlarida kasbiy muloqotning psixologik asoslarini yanada takomillashtirish, xodimlarning psixologik tayyorgarligini oshirish va jamoaviy ishlash qobiliyatini rivojlantirish tizim samaradorligi va xodimlarning professional rivojlanishi uchun muhim omil ekanligi yana bir bor tasdiqlanadi. Bu esa ichki ishlar organlarida kasbiy muloqotning psixologik asoslariga e’tibor qaratish zarurligini ochiq-oydin ko‘rsatadi va tizim samaradorligini oshirishga yo‘naltirilgan chora-tadbirlarning asosiy yo‘nalishini belgilaydi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. United Nations Office on Drugs and Crime (UNODC). Crime Prevention and Criminal Justice, Vienna, 2019.
2. European Crime Prevention Network (EUCPN). Effective Practices in Preventive Policing, Brussels, 2020.
3. Тарасов, В.А. Психология девиантного поведения и профилактика, Москва, 2017.
4. National Institute of Justice (NIJ). Juvenile Justice and Community Supervision Practices, Washington D.C., 2018.